

■ GLOSSA

Nus offrin: cuntradas d'emprender

Là less jau lavurar!

DA SILVIO CAMENISCH

Las scolas innovativas per tut pretsch, cun label da management e cum-petenza sin il product, han discuvrì las uschenumnadas cuntradas d'emprender. Lernlandschaften. Betg gist modest. Na tanschessi betg cun conturns d'emprender? Lernumgebungen? Sto gist esser stendi en extremas a vastas cuntradas d'emprender per esser vesì, esser daplì e sa posiziunar persistentamain (sprich: nachhaltig) sco quai ch'igl è oz moda?

Na devi betg gia conturns d'emprender dal temp da crap dal scolaresser, atgnamain? Na mussava betg gia noss Sigisbert en Rezia als mats d'eriger chamonas da guaud u tegias da «vaut», far balesters da chatschar, pertgas da pestgar, ir en ils bulieus ed en ils izuns, atgnamain? E na mussava il missiunari betg a nus mats dad ir a pe blut tras ils dutgs ed auals, sigls en l'aua, rudlar en arschiglia, chavar aur, chavar schnecs, las spassegiadas dals senns, dumbrar in a l'auter (lavor da partenari) las briclas,esser en las furmiclas, sentir il sfurmiclar dapertut dal corp si e giu ed en ed or, atgnamain?

Mattas na devi anc na ginas, atgnamain. La bella amabla feminitad na devi anc betg ni en la duct-

rina ni en la desertina dal missiunari, Sigisbert en Rezia. Avevan ils mats Retus e Columbin er meglier ruaus e pudevan sa concentrar sin il vulì. N'eran quests dus mats betg era talentads, atgnamain, ed avessan gi basegns spezial da sclerir giu? Bain. Ma vegniva cuvri giu cun in laudes la damaun, in complet la saira e la dultscha sien dastgava vegnir.

N'hai betg dà dapi adina las cuntradas d'emprender (Lernlandschaften) atgnamain? Na gievan betg gia ils ant. paders da la claustra benedictina, en l'Apennin da la Cadi («Il num della Rosa») cun ils mats fitg fitg talentads, gist, ils Decurtins, ils Camartins tut tschai era garnitura, viador en las cuntradas, giu en las ruinas, si en las Punteglias? Quels avevan mirveglias, levan ussa savair (jau mez less uss betg savair) ed uss savain nus tge tut che quels han gia adina savì, atgnamain.

Na sai jau betg, pertge tanta pressa e menziun ch'ins extendia las stanzas d'emprender uschè lunsch viador en las cuntradas! Nagut nov sut las stailas, atgnamain. Na gievan betg gia il mat fitg sveglià Alexi e tschels giu las islas dal Rain ed or en las sensiblas ognas transiblas a guardar las raunas, guttas-chaval, ils utschels (urlauns), atgnamain? E na dat l'um vegl ed il Rain betg ora cun raschun las memorias, sco modests artitgels successivs en Vossa Quotidiana. Astgass esser manavel ina bella retscha da toms sco auters fan er: la Pro idioms cun toms e toms fa er ed er l'emerità Küng (millis paginas memorias cunter l'emblidanza! tge auter).

Facit: Ins ha da nà ennà emprendì dador las stanzas da scola, betg mo dadens. Dadens è da haheias ennà stà dador, dador da juheias ennà puspè dadens, tge è nov vidlonder? Ins scheva quai auter, ins na saveva betg auter! Nagin avess patratgà ch'ins savessi dir a quai cuntradas d'emprender, scadin carteva che quai ch'ins vesia en in stretg conturn saja schon tut, scadina carteva che surtut quai ch'ins surtut vesi betg, saja er schon tut! Da gender(issem) nagin che discurriva, e conuscheva tuttina ed applitgava, atgnamain.